

Weetjes

Wist u dat ... in de nieuwe tentoonstelling *Limited-Unlimited - Honderd jaar Dutch Design in Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam een rode polyester Mondial stoel te zien is?*

Gerrit en Wim Rietveld, Mondial stoel, polyester, 1958, collectie Museum Boijmans Van Beuningen

Naast een groot aantal Gispen meubelen uit o.a. de Van Nelle fabriek in de vaste opstelling, die Boijmans in 2000 geschonken kreeg van het bedrijf Sara Lee-Douwe Egberts, is er nu in Boijmans Van Beuningen een tentoonstelling te zien over een eeuw Dutch Design. Het museum spiegelt de ambachtelijke en de industriële ontwerptraditie aan elkaar op een strakke tijdlijn. Hiermee representeert de tentoonstelling één van de kenmerken van de Nederlandse vormgeving: het naast elkaar bestaan van unica en serieproductie. De aanleiding voor deze tentoonstelling is de verschijning van het boek *Goed in Vorm*. Honderd jaar ontwerpen in Nederland van Mienke Simon Thomas, conservator kunstnijverheid, dat de sociaal-maatschappelijke en artistieke context van het Nederlands ontwerp in de vorige eeuw belicht. De tentoonstelling is tot

12 oktober 2008 te bezichtigen. Museum Boijmans Van Beuningen organiseert op donderdag 9 oktober 2008 een lezingenmiddag in samenwerking met de Prensela Stichting. De middag wordt georganiseerd in het kader van de tentoonstelling *Limited/Unlimited*, over 100 jaar Nederlands Design. Meer informatie over de invulling en aanmelding voor deze middag volgt binnenkort op www.boijmans.nl

R.D.E. Oxenaar en J.J. Kruit (Nederlandse Bank), bankbiljet 50 gulden, 1982

Sylvia van Schaik

Riek Gispen-van de Griend (1908-2008)

Riek Gispen-van de Griend achter het weefgetouw gefotografeerd door Norbert Kraus, ca. 1938

In 1933 opent Willen Hendrik Gispen een toonzaal in Den Haag aan het Noordeinde en neemt hij Riek van de Griend als beheerder van de toonzaal aan. Riek had als assistente van interieurarchitect en meubelontwerper Paul Bromberg gewerkt bij Pander en leidde tevens haar eigen weverij Amstelrode in Ouderkerk aan de Amstel. Vanaf 1936 was het mogelijk om de producten van Gispen ook met de

speciale weefstoffen van Amstelrode te bestellen. In de Gispen toonzaal kon men in de periode 1936-1942 ook de tapijten en tafel- en wandkleden van weverij Amstelrode kopen. De Haagse toonzaal kreeg een extra culturele dimensie door het organiseren van tentoonstellingen van beeldende kunst, glas of keramiek. Tussen Gispen en Riek van de Griend is het liefde op het eerste gezicht en in

Riek zittend in de duinen, ca. 1938

1937 huwen zij. Uit dit tweede huwelijk wordt in 1943 zoon Kees geboren. Het echtpaar woonde achtereenvolgens in Voorburg en Den Haag. Na de dood van haar man in 1981 blijft zij in Den Haag wonen. De laatste jaren van haar leven woonde ze bij haar zoon Kees in Amerika.

Sylvia van Schaik

Oud & Nieuws

Nieuwsbrief 13 - 08

Van de voorzitter

Donderdag 3 juli jl. is kort voor haar honderdste verjaardag Riek Gispen-van de Griend overleden, de tweede vrouw van W.H. Gispen en oprichter van gelijknamig bedrijf. De laatste jaren van haar leven woonde zij in Amerika bij haar zoon Kees in Oxford, Mississippi. Kort geleden had zij haar heup gebroken en de noodzakelijke operatie was blijkbaar te veel voor haar toch al verzwakte lichaam. Met het overlijden van Riek Gispen verliezen wij een lieve krachtige vrouw met een groot gevoel voor humor. Zij heeft een onuitwisbare indruk achtergelaten bij de opening van het Gispen Museum in 2004. Toen reeds op 96-jarige leeftijd verraste zij de aanwezigen bij de officiële opening met haar sterke persoonlijkheid en een uiterst vitaal optreden.

De Stichting Gispen Collectie is haar dankbaar voor de bruikleenstelling van haar persoonlijke meubilair en heeft daar vorig jaar een prachtige tentoonstelling mee kunnen maken. Toen zij besloot naar haar zoon Kees in Amerika te verhuizen kreeg de Stichting de be-

schikking over een aantal bijzondere meubelstukken. Een aantal daarvan waren zeer bijzonder qua uitvoering zoals bijvoorbeeld een koperen versie van de 412. Maar ook heel persoonlijke bezittingen zoals kunstvoorwerpen van W.H. Gispen zelf of van kunstenaars waar hij veel contact mee had.

Elders in deze Oud & Nieuws vertelt de conservator van de Stichting Gispen Collectie, Sylvia van Schaik een stukje van haar levensverhaal.

Ik vond het een eer en genoeg haar te mogen kennen.

Met verslagenheid hebben wij kennisgenomen van het plotselinge overlijden van

Rika Gispen-van de Griend
echtgenote van de oprichter van ons bedrijf,
Willen Hendrik Gispen.

Ons medeleven gaat uit naar haar naaste familie, vrienden en bekenden. Wij wensen hen veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies.

Directie en medewerkers
Gispen International BV en Stichting Gispen Collectie

John Venneman
Voorzitter

> Van de voorzitter

> Interview mevrouw
Nel Rietveld

> Riek Gispen van Griend

> Weetjes

Colofon

Bijdragen

Sylvia van Schaik

John Venneman

Vormgeving

Tamara van den Berg

Distributie

Gerry Lippe

Redactionele coördinatie

Guus Larsen

E-mail

museum@gispen.nl

Interview mevrouw Nel Rietveld

Ter voorbereiding van de nieuwe vaste opstelling in het Gispen Museum hebben Guus Larsen en ik in mei van dit jaar een interview gehad met mevrouw Nel Rietveld (1927). Haar man was Wim Rietveld, de man die W.H. Gispen in 1953 opvolgde als de ontwerper bij het bedrijf Gispen. Aanleiding voor dit gesprek is o.a. de Mondial stoel. Wim ontwierp met zijn vader Gerrit Rietveld de Mondial stoel voor de Expo 58 te Brussel. De stoel werd geproduceerd door Gispen en in 2006, ter ere van het 90-jarig bestaan, (weliswaar met enige aanpassingen) weer in productie genomen.

Mevrouw Nel Rietveld

Opleiding en gezinsleven

Wim Rietveld (1924-1985), zoon van de bekende architect en ontwerper Gerrit Rietveld heeft een technische opleiding gehad. Daarna ging hij werken als constructeur van grote apparaten. Hij werkte onder andere voor Servo Balans, een bedrijf dat grote exclusieve weegtoestellen voor de industrie fabriceerde.

Nel Rietveld vertelt: "Wim groeide op in een kunstzinnig gezin. Toen bij de Haagse Kunstacademie de eerste opleiding voor industriële vormgeving van start ging heeft hij zich opgegeven om te worden toegelaten. Met zijn achtergrond (kunst en techniek) werd hij aangenomen. Deze tweejarige cursus heeft hij met succes gevolgd". In 1946 trouwde Wim. Uit hun huwelijk zijn twee zonen geboren, zijn vrouw Nel deed de boekhouding en de correspondentie.

Wim Rietveld en het bedrijf Gispen

De kwaliteit van zijn eindexamenwerk was voor Willem H. Gispen aanlei-

ding om hem uit te nodigen voor een betrekking bij de Gispen fabriek. Nederland verkeerde op dat moment in de wederopbouw en er heerste een schaarste aan materialen. Nel Rietveld zegt hierover: "Dit was geen bezwaar voor Wim, want hij vond dat men zuinig moest zijn met materialen. Niet meer dan nodig is gebruiken. Het product moest goed van vorm zijn, solide, praktisch en goedkoop. Wim kreeg de opdracht om een serie meubelen te ontwerpen en daar is hij met enthousiasme aan begonnen. Hieruit ontstond de succesvolle Gispen collectie "meubelen voor een eenvoudig interieur".

Voor poten gebruikte hij bij voorkeur geen buis, maar veel dunner massief rondstaal. Het voordeel daarvan is dat het visueel minder aandacht trekt en daarbij is het eenvoudiger en dus goedkoper te buigen. Rietveld was een vormgever die de technische taal sprak en constructeur was; constructeur van binnen uit, de elementen logisch gegroepeerd en aangepast aan de mogelijkheden van het machinepark of aan het grondmateriaal dat uit de handel goed en goedkoop kon worden ingekocht. Rietveld werkte naast de meubelen voor het eenvoudige interieur ook mee aan de ontwikkeling van kantoormeubilair, zoals de Amerikaans aandoende President bureaustoel. Maar hij begon ook andere woonmeubelen en verlichtingsarmaturen te ontwerpen. Rietveld zei daarover eens: "Gelukkig had ik daartoe de vrijheid en bleek de directie enthousiast te reageren".

Catalogus Gispen meubelen voor het hedendaagse interieur, 1959.

Nel Rietveld: "Wim had het geweldig naar z'n zin bij Gispen en Wim was zeer gezien bij veel Gispenaren". Zij herinnert zich ook heel goed dat koningin Juliana de Jaarbeursstand van Gispen in Utrecht kwam bekijken. "Dat was een bijzondere gebeurtenis".

Studereis naar Amerika

Mevrouw Rietveld herinnert zich over die periode het volgende: "Toen Wim bij Gispen werkte is hij, op uitnodiging van Economische Zaken, zes weken naar Amerika geweest. Hij maakt er deel uit van een groep uit heel Europa. Ieder land was vertegenwoordigd door twee bedrijfsdirecteuren en één vormgever. Na de tweede wereldoorlog liep de Europese industrie achter op die van Amerika. Allerlei grote bedrijven werden bezocht om te kijken naar nieuwe technieken en werkwijzen. Dit moet in 1956 hebben plaatsgevonden. Ik weet dat ik met mijn twee kinderen samen met Colle Prins (technisch directeur), Wim heb afgehaald op Schiphol".

Sylvia v. Schaik gezeten in polyester fauteuil no. 416 in gesprek met mevrouw Rietveld. Rechts op de voorgrond een Oase fauteuil, een ontwerp voor De Cirkel.

Mondial stoel

Nel Rietveld: "Wim's vader ontwierp in 1957 de Mondial stoel voor de Expo 58 te Brussel. Hij kon echter geen oplossing vinden voor de bevestiging van alle onderdelen, die in één punt samenkomen. Hij heeft toen Wim geraadpleegd. Wim vond de technische oplossing bij Gispen en daar werd hij toen ook geproduceerd". Gispen maakte twee prototypes met aluminium zitkuip van de Mondial stoel (één met

armleggers en één zonder armleggers). Uiteindelijk koos het bedrijf tegen de wil van vader en zoon Rietveld - ervoor om het aluminium prototype voor een polyester uitvoering te vervangen. Dit was de reden voor Wim Rietveld om bij Gispen weg te gaan.

Samenwerking Cordemeyer

Samen met zijn opvolger André Cordemeyer, die door Wim werd benaderd om zijn kennis van de verwerking van kunststof, maakte hij in 1957 nog een stoel met een polyester kuipzitting (de polyester fauteuil no. 416). Deze stoel was ook te zien op de Expo 58 te Brussel.

Nel Rietveld: "Toen Cordemeyer bij Gispen kwam om te helpen bij de samenstelling en gebruik van de kunststof voor de fauteuil, was de Panama lamp al in productie. Er kwamen klachten over het afschermkapje. Dit was van kunststof dat bruin werd door de hitte van de lamp. Wim heeft toen aan Cordemeyer gevraagd of hij een andere samenstelling kon zoeken voor dit kapje. Dat is gebeurd. Dit is zijn aandeel in de lamp".

Wim Rietveld met op de achtergrond de "Panamahoed", foto Peter Marcuse, Zaandam.

Na het vertrek van Wim Rietveld werd het assortiment woningmeubelen uitgebreid met een aantal stoelen en banken, die zich van de eerdere productie onderscheiden door het gebruik van gestandaardiseerde elementen. Cordemeyer werd gevraagd om de woningmeubelen van Wim te moderniseren.

Nel Rietveld: "Fauteuil no. 415 werd in 1954 bekroond op de 10de Triennale van Milaan met een gouden medaille (Diploma di Medaglia d'Oro). Cordemeyer verhoogde het fauteuiltje en daar was Wim niet zo blij mee, hij noemde het "het stoeltje met het waterhoofd". Ontwerpen is het zoeken naar verhoudingen. Het verhogen van de rugleuning was een inbreuk op het ontwerp".

Andere bedrijven

In 1958 ging Wim weg bij Gispen en maakte hij de overstap naar De Cirkel. Nel Rietveld: "De directeur van De Cirkel vroeg hem bepaalde stoelenmodellen te verbeteren om tot een voordeliger productie te komen en daardoor een concurrentievoorsprong te creëren". De Oase fauteuil was een groot succes. Ook de jaren dat hij voor Vicon, een bedrijf in landbouwmachines (1959-1979), werkzaam was, waren succesvol. Wim ontwierp samen met Wim Groenboom de eerste Amsterdamse metro en hij werkte voor nog vele andere bedrijven, zoals Werkspoor treininterieurs en Inventum huishoudelijke apparaten.

Nel Rietveld: "Zeven van zijn ontwerpen zijn bekroond: driemaal won hij een medaille op de Triennale in Milaan, tweemaal het Gouden Kenteken te Brussel, eenmaal de BKI-prijs Nederland en eenmaal de Gute Industrieform te Hannover".

Van 1960 tot 1975 was Rietveld docent aan de Haagse academie en later werkte hij als buitengewoon hoogleeraar aan de opleiding Industrieel Ontwerpen van de Technische Universiteit Delft. Hij werkte met de studenten die in de examengroep zaten en hij begeleidde aankomend ontwerpers, onder wie Jan Jacobs. Hij was zeer geliefd bij de studenten.

Sylvia van Schaik

Weetjes

Wist u dat .. het museum van de "continue lijn" verloren is gegaan bij de brand van het Bouwkundegebouw in Delft?

Bij de recente brand van het Bouwkundegebouw van de TU Delft bleef wonder boven wonder de beroemde stoelencollectie behouden. Wel ging het kleinste museum van Nederland verloren: dat van de continue lijn. Het Museum werd begin jaren tachtig opgericht door Otokar Mácel en Jan van Geest. Het museum bestond uit een houten kast met vakjes waarin kleine modellen van 1:3,3 van stalen buismeubelen stond, plus fotootjes van de originele stoelen en informatie over de ontwerpen. De miniatuurmodellen van representatieve stalen buisstoelen waren ontwerpen van beroemde architecten en ontwerpers uit de jaren '20 en '30 van de twintigste eeuw.

Het Museum van de continue lijn